

Mária Kozová

Katarína Pavličková

Posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie a strategické environmentálne hodnotenie

marec 2008

OBSAH

1	POSUDZOVANIE VPLYVOV ČINNOSTÍ A STRATEGICKÝCH DOKUMENTOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	126
1.1	Výklad základných termínov	127
1.2	Posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie.....	128
1.3	Strategické environmentálne hodnotenie	129
1.4	Posudzovanie vplyvov činností a strategických dokumentov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice	130
1.5	Význam účasti verejnosti v procese posudzovania vplyvov činností a strategických dokumentov na životné prostredie.....	131
1.6	Legislatívne zabezpečenie posudzovania vplyvov činností a strategických dokumentov na životné prostredie v Slovenskej republike.....	132
1.7	Posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z.	133
1.7.1	Subjekty procesu posudzovania vplyvov činností na životné prostredie.....	134
1.7.2	Činnosti podliehajúce posudzovaniu vplyvov na životné prostredie	135
1.7.3	Základné kroky posudzovania vplyvov činností na životné prostredie.....	136
1.8	Posudzovanie vplyvov strategických dokumentov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z.....	136
1.9	Posudzovanie vplyvov strategických dokumentov na životné prostredie podľa nového zákona.....	136
2	ÚLOHA A PÔSOBNOSŤ OBCE PRI POSUDZOVANÍ VPLYVOV ČINNOSTÍ A STRATEGICKÝCH DOKUMENTOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	141
2.1	Úloha a pôsobnosť obcí pri posudzovaní vplyvov činností na životné prostredie.....	141
2.2	Úloha o pôsobnosť obcí pri posudzovaní strategických dokumentov na životné prostredie – podľa nového zákona	144
3	ZÁVEREČNÉ ODPORÚČANIA PRE OBCE	148
4	LITERATÚRA.....	150
	PRÍLOHY	152
	Príloha 1: Zoznam použitých skratiek	152
	Príloha 2: Príloha 2: Súvislosť posudzovania vplyvov na životné prostredie s integrovanou prevenciou a kontrolou znečisťovania životného prostredia	153

---

1 Posudzovanie vplyvov činností a strategických dokumentov na životné prostredie

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie sa začalo uplatňovať na základe právnych predpisov už od r. 1970. Ide o účinný preventívny systém starostlivosti o životné prostredie, ktorý vychádza z prognózy a hodnotenia očakávaných vplyvov (pozitívnych a negatívnych) plánovaných činností na životné prostredie. Prvá významná legislatíva v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie, zákon o štátnej politike USA pre ochranu životného prostredia, nadobudol účinnosť 1. 1. 1970. V štátoch Európskej únie zohralo významnú úlohu prijatie Smernice č. 85/337/EHK o posudzovaní vplyvov niektorých verejných a súkromných projektov na životné prostredie. Postupne do r. 1990 túto smernicu implementovali do svojich právnych predpisov všetky krajiny Európskej únie.

Už od začiatku uplatňovania zákonov o posudzovaní vplyvov na životné prostredie mali v celom procese dôležité postavenie dotknuté obce, na území ktorých sa má činnosť realizovať alebo ktorých územie zasiahne vplyv činnosti. Obec môže vystupovať v procese posudzovania vo viacerých polohách, a to ako orgán samosprávy chrániaci záujmy svojej obce; sprostredkovateľ väzby medzi verejnosťou a navrhovateľom (investorom) pripravovanej činnosti, ale tiež ako navrhovateľ – ak obec sama podniká a pripravuje návrh novej činnosti.

Na začiatku 90-tych 20. storočia sa zákony o posudzovaní vplyvov činností na životné prostredie začali pripravovať aj v krajinách strednej a východnej Európy. Tieto krajiny pri príprave zákonov o posudzovaní vplyvov na životné prostredie vychádzali z bohatých skúseností krajín, kde sa už zákony o posudzovaní vplyvov uplatňovali viac ako 20 rokov. Okrem toho krajiny strednej a východnej Európy vychádzali z požiadaviek Dohovoru EHK OSN o hodnotení vplyvov presahujúcich štátne hranice (ďalej len Dohovor z Espoo), ktorý bol prijatý vo fínskom meste Espoo v r. 1991. Tento dohovor, ktorý v auguste 1991 podpísalo aj bývalé Československo, predstavuje významný medzinárodný nástroj environmentálnej politiky. Od signatárskych krajín Dohovor z Espoo vyžadoval, aby zaviedli postupy posudzovania vplyvov presahujúcich štátne hranice do svojich právnych predpisov.

V 90-tych rokoch 20. storočia sa zároveň v Európskej únii začalo pracovať na novele Smernice č. 85/337/EHS. Táto novela bola prijatá v r. 1997 ako Smernica č. 97/11/ES meniac Smernicu č. 85/337/EHS. Okrem toho sa v Európskej únii začala pripravovať nová smernica o strategickom environmentálnom hodnotení, ktorá posunula celý proces posudzovania vplyvov smerom k strategickým dokumentom (plánom, programom a koncepciám).

Postup strategického environmentálneho hodnotenia sa v hospodársky vyspelých krajinách efektívne využíva už viac ako 15 rokov. Jeho uplatňovanie jednoznačne potvrdilo, že je veľmi účinným nástrojom ovplyvňujúcim kvalitu rozhodovania na vyšších hierarchických úrovniach. Umožňuje usmerniť a skvalitniť vypracovanie rozvojového dokumentu (projektu, programu, plánu, koncepcie, stratégie, právneho predpisu) od začiatku jeho tvorby až po vypracovanie jeho výsledného návrhu. Vytvára kľúčový mechanizmus aj pre zabezpečenie účasti verejnosti v diskusiách na vyššej strategickej úrovni, ktoré sú veľmi dôležité pre dosiahnutie udržateľného rozvoja. Pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie sa kladie veľký dôraz na otvorenosť a transparentnosť celého procesu a na to, aby sa umožnilo verejnosti zapojiť sa do všetkých krokov posudzovania. Široká účasť verejnosti v procese posudzovania projektov a strategických dokumentov prispieva k identifikovaniu verejných záujmov pred vydaním konečného rozhodnutia alebo schválenia dokumentov.

Inštitút posudzovania vplyvov na životné prostredie bol do právneho systému bývalého Československa zavedený zákonom č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí. Samostatný zákon ktorý podrobne upravil túto problematiku, a to zákon NR SR č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, bol schválený 29. 4. 1994 a nadobudol účinnosť 1. 9. 1994 (pozn. platil do 31. 1. 2006, odkedy nadobudol platnosť nový zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie).

Účelom zákona č. 127/1994 Z. z. bolo upraviť postup pri komplexnom odbornom a verejnom posudzovaní pripravovaných stavieb, zariadení a iných činností určených podľa tohto zákona pred rozhodnutím o ich povolení podľa osobitných predpisov, ako aj pri hodnotení návrhov niektorých rozvojových koncepcií a všeobecne záväzných právnych predpisov z hľadiska ich predpokladaného vplyvu na životné prostredie. Zákon podrobne upravil proces posudzovania vplyvov činností na životné prostredie, posudzovanie vplyvov presahujúcich štátne hranice vrátane účasti verejnosti vo všetkých krokoch posudzovania, a zaviedol (aj keď vo veľmi jednoduchej forme) aj požiadavky strategického environmentálneho hodnotenia.

Tento zákon, po jeho novelizácii r. 2000, plne harmonizoval so smernicami Európskej únie (ďalej len "EÚ") z r. 1985 a 1997, ako aj s Dohovorom z Espoo. Ale v poslednom období prijala EÚ ďalšie smernice (napr. Smernicu č. 2001/42/ES o posudzovaní účinkov niektorých plánov a programov na životné prostredie, Smernicu č. 2003/35/ES, ktorou sa zabezpečuje účasť verejnosti na navrhovaní určitých plánov a programov týkajúcich sa životného prostredia a ktorou sa menia a dopĺňajú s ohľadom na účasť verejnosti a prístup k spravodlivosti Smernica č. 85/337/EHS a Smernica č. 97/11/ES). EÚ tiež pristúpila k Dohovoru EHK OSN o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (prijatom v Aarhuse v r. 1998) a k Protokolu o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru z Espoo (prijatom v Kyjeve v r. 2003). Všetky vyššie uvedené skutočnosti boli dôvodom na prípravu a vypracovanie nového zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Nový zákon, ktorý obsahuje všetky požiadavky z vyššie uvedených medzinárodných dokumentov, bol predložený v máji 2004 na verejné pripomienkovanie a v septembri 2004 bol predložený do vlády SR. Vláda a následne aj parlament ho prijali v r. 2005 s účinnosťou od 1. 2. 2006. V súčasnosti je teda platný zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Predložený tematický blok venovaný posudzovaniu vplyvov činností na životné prostredie a strategickému environmentálnemu hodnoteniu si kladie za cieľ oboznámiť volených predstaviteľov a zamestnancov miestnej samosprávy s aktuálnym stavom tejto problematiky u nás na Slovensku a v EÚ.

1.1 Výklad základných termínov

Posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie (*Environmental Impact Assessment – EIA*) je jedným z významných nástrojov environmentálneho manažmentu. Predstavuje postup odborného a verejného posudzovania predpokladaných vplyvov činností na životné prostredie s účasťou všetkých zainteresovaných subjektov, vrátane verejnosti.

Strategické environmentálne hodnotenie (*Strategic Environmental Assessment – SEA*) je právom regulovaný postup pri posudzovaní strategických dokumentov, návrhov právnych predpisov a medzinárodných zmlúv a dohôd, ktoré v konečnom dôsledku ustanovujú „rámec“ pre budúce smerovanie rozvoja územia, sektorov a podmieňujú konkrétne rozvojové aktivity alebo projekty, ktoré môžu byť predmetom posudzovania environmentálnych vplyvov na úrovni projektov.

Vplyv na životné prostredie je akýkoľvek priamy alebo nepriamy vplyv (pozitívny alebo

---

negatívny) na životné prostredie, vrátane vplyvu na zdravie, flóru, faunu, biodiverzitu, pôdu, klímu, ovzdušie, vodu, krajinu, prírodné lokality, hmotný majetok, kultúrne dedičstvo a vzájomné pôsobenie medzi týmito faktormi.

Navrhovaná činnosť je projekt, stavba, prevádzka, zariadenie alebo iný zásah do životného prostredia¹.

Strategický dokument je návrh politiky, rozvojovej koncepcie, plánu a programu, vrátane strategických dokumentov, na financovaní ktorých sa podieľa Európska únia, ako aj ich modifikácie, ktoré sú predmetom prípravy a schvaľovania na štátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni alebo ktoré sú pripravované na schválenie prostredníctvom parlamentného alebo vládneho postupu a ktoré vyžadujú predpisy, ktoré by mohli mať vplyv na životné prostredie vrátane vplyvu na chránené územia chránené podľa osobitných predpisov okrem materiálov legislatívnej povahy².

Hodnotenie vplyvov na životné prostredie je komplexné zistenie, opísanie a vyhodnotenie predpokladaných vplyvov strategického dokumentu a navrhovanej činnosti na životné prostredie, vrátane porovnania s jestvujúcim stavom v mieste ich vykonávania a v oblasti jej predpokladaného vplyvu vrátane prípravy správy o hodnotení, uskutočnenia konzultácií, zohľadnenia záverečného stanoviska, správy o hodnotení a výsledkov konzultácií, ak ide o rozhodnutie a poskytnutie informácií o rozhodnutí.

Správa o hodnotení strategického dokumentu je výsledkom hodnotenia predpokladaných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie. Rozsah hodnotenia, obsah a štruktúru správy upravuje zákon a jeho prílohy³.

Správa o hodnotení činnosti je výsledkom hodnotenia predpokladaných vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie. Rozsah hodnotenia, obsah a štruktúru správy upravuje zákon a jeho prílohy.

Dotknutá obec je obec, na katastrálnom území ktorej sa má navrhovaná činnosť realizovať alebo obec, ktorej územie môže zasiahnuť vplyv navrhovanej činnosti alebo strategického dokumentu.

Verejnosť je jedna alebo viac fyzických osôb alebo právnických osôb, ich združenia, organizácie alebo skupiny.

Zainteresovaná verejnosť je verejnosť, ktorá má záujem alebo môže mať záujem na postupoch environmentálneho rozhodovania⁴.

1.2 Posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie

Posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie (ďalej len „EIA“) vychádza z týchto zásadných princípov:

---

¹ Medzi iné zásahy do životného prostredia patria napr. odlesňovanie, melioračné zásahy, návrhy na využitie neobrábaných alebo poloprírodných oblastí na intenzívne poľnohospodárske využitie a pod.

² Príkladom strategických dokumentov s miestnym dosahom sú napr. Územný plán obce, Program odpadového hospodárstva obce; Koncepcia separovaného zberu odpadov obce; Stratégia trvalo udržateľného rozvoja obce/mikroregiónu; Program sociálneho a hospodárskeho rozvoja obce; Program rozvoja cestovného ruchu na území obce/mikroregiónu a pod.

³ Obsah a štruktúru správy o hodnotení strategického dokumentu upravuje príloha č. 4 zákona č. 24/2006 Z. z. Rozsah hodnotenia, obsah a štruktúru správy o hodnotení strategického dokumentu upravujú tiež medzinárodné dokumenty (Smernica SEA a Protokol SEA).

⁴ Zainteresovaná verejnosť definuje aj Aarhuský dohovor v čl. 2 ako „verejnosť, ktorá je alebo ktorá by mohla byť ovplyvnená rozhodovacím procesom týkajúcim sa životného prostredia alebo sa o tento proces zaujíma“. Pre potreby tejto definície sa za zainteresovanú verejnosť považujú mimovládne organizácie podnecujúce k ochrane životného prostredia a spĺňajúce požiadavky národného práva.

- § komplexné vyhodnotenie predpokladaných vplyvov činností na životné prostredie sa realizuje ešte pred rozhodnutím o jej povolení,
- § vyhodnotenie vplyvov je komplexné a zabezpečujú ho odborníci z rôznych oblastí,
- § počas celého procesu posudzovania vplyvov je zabezpečená široká a aktívna účasť verejnosti,
- § spravidla sa posudzujú variantné riešenia zámeru činnosti,
- § proces posudzovania vplyvov nenahrádza proces povoľovania danej činnosti podľa príslušných predpisov.

EIA môžeme chápať ako preventívny nástroj ochrany a tvorby životného prostredia, ktorý sa používa na predpokladanie, analyzovanie a interpretovanie významných environmentálnych vplyvov návrhu činnosti a zabezpečovanie informácií pre rozhodovanie o povolení činnosti. Uplatnením procesu posudzovania môžeme predovšetkým:

- § ovplyvniť návrh projektu navrhovanej činnosti,
- § zabezpečiť efektívne využitie nielen prírodných, ale aj finančných zdrojov,
- § posilniť sociálne aspekty navrhovanej činnosti,
- § identifikovať kľúčové vplyvy a opatrenia na ich elimináciu, resp. zmiernenie,
- § informovať verejnosť o pripravovanej činnosti,
- § zabrániť vážnemu a nevratnému poškodeniu životného prostredia,
- § ochrániť zdravie a bezpečnosť ľudí a ich majetku.

Všetky vplyvy činnosti na životné prostredie by sa mali identifikovať už v skorom štádiu projektovej prípravy a mali by sa vziať do úvahy pri výbere konečného projektu, jeho umiestnenia, plánovania a technického návrhu. EIA nachádza cesty, ako vylepšiť projekty po stránke environmentálnej a ekologickej napr. pomocou opatrení na prevenciu, minimalizáciu alebo kompenzáciu nepriaznivých vplyvov. Tým sa predíde investične nákladným nápravným opatreniam v budúcnosti, keď už je činnosť realizovaná.

1.3 Strategické environmentálne hodnotenie

Po dvoch desaťročiach aplikácie posudzovania vplyvov na životné prostredie na úrovni činností vznikla potreba "posunúť" environmentálne hodnotenie na vyššiu hierarchickú hladinu, a to na úroveň strategických dokumentov (politiky, koncepcie, plány, programy a legislatívu). Tento prístup nazývaný *strategické environmentálne hodnotenie* (ďalej len „SEA“) sa považuje za sľubnú perspektívu pre začlenenie environmentálnych aspektov do najvyšších úrovní rozhodovania o rozvoji územia a spoločnosti.

Súčasný rast záujmu o používanie environmentálneho hodnotenia v rámci strategicky vyššieho stupňa plánovacieho procesu vychádza predovšetkým z týchto dôvodov (Kozová, Butkovská, Belčáková, 1996; Belčáková, Finka, 1996):

- § z čoraz výraznejšieho uvedomenia si limitov environmentálneho posudzovania na časovo relatívne neskorom stupni schvaľovania individuálnych projektov,
- § zo vzrastajúcej podpory opatrení orientovaných na udržateľný rozvoj, vyžadujúcich integráciu environmentálnych požiadaviek do strategického plánovania rozvoja spoločnosti,
- § z absencie zohľadnenia kumulatívnych účinkov na úrovni posudzovania vplyvov činností na životné prostredie. Ide o vplyvy, ktoré vychádzajú z narastajúcich zmien zapríčinených minulými, prítomnými a predvídateľnými budúcimi aktivitami.

Inštitút SEA možno charakterizovať ako komplexné, systematické a transparentné hodnotenie environmentálnych dôsledkov rozvojových dokumentov alebo ich aktualizácií, ktoré má zabezpečiť, aby sa environmentálne aspekty (ale podľa najnovších trendov aj sociálne, zdravotné, ekonomické aspekty a prípadne ďalšie účinky na udržateľný rozvoj):

- § uplatnili v čo najskoršom štádiu rozhodovacieho procesu, keď sú ešte otvorené všetky možnosti vybrať optimálne alternatívne riešenia alebo varianty,
- § posúdili na základe kvalitných metodických postupov za účasti všetkých zainteresovaných subjektov, vrátane verejnosti,
- § účinne integrovali (spolu s ekonomickými, sociálnymi, zdravotnými, kultúrnymi a ďalšími aspektmi) do výsledných návrhov rozvojových dokumentov,
- § monitorovali tak, by sa mohla hodnoverne sledovať kvalita implementácie rozvojových dokumentov.

Spoločné znaky SEA sú vyjadrené v rámčeku 1.

Rámček 1: Spoločné znaky postupov environmentálneho hodnotenia na hierarchicky vyššej (strategickej) úrovni

Podstatou postupov environmentálneho hodnotenia na hierarchicky vyššej, strategickej úrovni (t. j. podstatou SEA) je komplexné, systematické a transparentné hodnotenie environmentálnych dôsledkov navrhovaných rozvojových dokumentov a ich aktualizácií, ktoré má zabezpečiť, aby sa environmentálne aspekty uplatnili v čo najskoršom štádiu rozhodovacieho procesu.

Všetky postupy SEA majú teda spoločné to, že ide o hodnotenie rozvojových dokumentov, ktoré stanovujú „rámec“ pre budúce smerovanie rozvoja odvetví, rozvojové aktivity alebo konkrétne projekty.

SEA vstupuje do prípravy rozvojových dokumentov už v počiatočnej etape (vždy však pred konečným rozhodnutím), a práve tento fakt dáva dobré predpoklady pozitívne ovplyvniť smerovanie k udržateľnému rozvoju (napr. konkrétneho odvetvia, územia a pod.) a prispieť k skvalitneniu rozhodovacieho procesu.

Z doterajších skúseností vyplýva, že sa SEA uplatňuje na rôznych úrovniach – od globálnej, cez národnú, regionálnu až po miestnu úroveň. Podľa Thérivel a Partidario (1996) sa SEA odporúča uplatňovať najmä vtedy, ak sa navrhujú zmeny vo využívaní územia a prírodných zdrojov. Najčastejšie sa SEA aplikuje na nasledujúce skupiny rozvojových (plánovacích) dokumentov Thérivel, Partidario (1996) a Dalal-Clayton, Sadler (2004):

- § odvetvové (prípadne viacodvetvové) koncepčné dokumenty v rámci jednotlivých oblastí ako sú napr. ťažba nerastov, energetika, poľnohospodárstvo, cestovný ruch, priemysel, odpadové hospodárstvo, doprava a ďalšie oblasti,
- § koncepčné dokumenty využívania územia, územného/regionálneho rozvoja, kde sú zahrnuté činnosti všetkých odvetví v danom území,
- § strategické dokumenty vypracované pre zabezpečenie udržateľného rozvoja,
- § činnosti (úlohy), ktoré nesúvisia priamo s koncepčnými dokumentmi a projektmi, ale napriek tomu majú významný vplyv na životné prostredie (napr. poľnohospodárske techniky, nové technológie, privatizácia).

1.4 Posudzovanie vplyvov činností a strategických dokumentov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice

Významnou súčasťou posudzovania vplyvov na životné prostredie je jeho medzinárodný aspekt. Ide predovšetkým o posudzovanie významných/závažných vplyvov činností alebo strategických dokumentov presahujúcich štátne hranice, ktoré svojim charakterom a rozsahom nemôžu byť ohraničené administratívnymi hranicami štátov.

Stupeň „významnosti“ alebo „závažnosti“ vplyvov sa stanovuje podľa kritéria veľkosti, intenzity a časovej mierky identifikovaných vplyvov. Významnosť vplyvu závisí aj od jeho

---

dôležitosti z hľadiska spoločnosti ako celku, pôsobenia na dotknutý región, dotknuté subjekty, vrátane miestneho obyvateľstva. Dôležité je teda zvážiť nielen rozsah a účinnosť bezprostredných vplyvov, ale predovšetkým podrobne posúdiť dlhodobé vplyvy, nepriame vplyvy a kumulatívne účinky na životné prostredie.

V záujme rozvoja medzinárodnej spolupráce pri zabezpečovaní priaznivého životného prostredia a udržateľného rozvoja bol 25. 2. 1991 vo fínskom meste Espoo prijatý „Dohovor EHK OSN o hodnotení vplyvov presahujúcich štátne hranice“. Do platnosti vstúpil 10. 9. 1997 a v súčasnosti k nemu pristúpilo (podpisom, ratifikáciou, prijatím, súhlasom alebo pristúpením) 40 krajín vrátane Európskeho spoločenstva ako celku. Pre Slovenskú republiku nadobudol Dohovor z Espoo platnosť 17. 2. 2000.

Za významný krok posilňujúci medzinárodný aspekt SEA treba považovať prijatie „Protokolu o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru z Espoo“ (ďalej len „Protokol o SEA“). Tento protokol, prijatý na 5. konferencii ministrov životného prostredia v Kyjeve dňa 21. 5. 2003, zavádza nový rozmer transhraničného hodnotenia vplyvov – posudzovanie plánov a programov s dôrazom na účasť verejnosti. Protokol podpísalo dňa 21. 5. 2003 v Kyjeve 37 krajín vrátane Európskeho spoločenstva ako celku, neskôr ďalšie tri (SR podpísala Protokol 19. 12. 2003). Protokol o SEA vstúpi do platnosti 90-ty deň potom, ako ho ratifikuje šestnásta krajina.

1.5 Význam účasti verejnosti v procese posudzovania vplyvov činností a strategických dokumentov na životné prostredie

Zapojenie verejnosti do procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie je mimoriadne dôležitým princípom, ktorý zabezpečuje komplexnosť pohľadov na očakávané vplyvy činnosti alebo strategického dokumentu a vhodnosť ich variantných riešení. Pripomienky verejnosti vhodne dopĺňajú pripomienky a stanoviská ďalších potenciálne dotknutých subjektov (orgánov štátnej správy, dotknutých orgánov, dotknutých obcí, dotknutých vlastníkov pozemkov, odborníkov z akademickej sféry, zainteresovanej verejnosti, mimovládnych organizácií, podnikateľského sektoru atď.).

Za jednu z veľkých predností procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie na všetkých úrovniach (od úrovne projektov až po politiky a stratégie) sa považuje skutočnosť, že celý proces je otvorený demokratickej kontrole. Uplatnenie demokratických princípov spočíva predovšetkým v umožnení širokej účasti verejnosti, vrátane ostatných dotknutých subjektov, ktoré sa na posudzovaní zúčastňujú. Názory a pripomienky verejnosti by mali byť rešpektované vo všetkých fázach environmentálneho hodnotenia. Verejnosť má zákonné právo byť dostatočne informovaná o všetkých súvislostiach navrhovaných aktivít, má právo vysloviť svoje názory k rôznym spôsobom jej riešenia a vystupovať ako rovnocenný partner voči všetkým subjektom procesu environmentálneho hodnotenia. Z toho však súčasne vyplýva aj určitý diel zodpovednosti za dosiahnutý výsledok. Partnerská spolupráca si vyžaduje korektnosť a serióznosť prístupov, vzájomnej spolupráce a dodržiavania prijatých dohôd (Gindlová, Kusý, Petříková, 1999).

Efektívna účasť verejnosti, ktorá vyžaduje spracovať potrebné podkladové informácie o obyvateľstve (napr. identifikovanie záujmov a hodnotovej orientácie verejnosti, zhromaždenie ekonomických, environmentálnych a sociálnych informácií o obyvateľstve a pod.) sleduje tieto ciele (Pavličková, 2004):

- § informovanie verejnosti o potenciálnych aktivitách alebo možných alternatívach a možných dôsledkoch aktivít,
- § vytvorenie a udržiavanie stavu dôvery a nevyhnutné zdokonalenie všeobecnej úrovne rozhodovacej činnosti.

Verejnosť môže pri efektívnom zapojení významnou mierou prispieť ku skvalitneniu

---

procesu posudzovania vplyvov navrhovaných činností a strategických dokumentov. Treba si však uvedomiť, že zainteresovanie verejnosti je mnohostranná komunikácia, ktorá sleduje ako hlavný cieľ spôsob akceptovania verejnosti ako bezprostredného a rovnocenného subjektu, s ktorým je potrebné viesť dialóg a prijať jeho stanovisko (názory). Jedná sa pritom o dvojsmernú komunikáciu:

§ v smere zhora nadol sú to predkladatelia rozvojových zámerov,

§ v smere zdola nahor sú to občania, občianske združenia a iniciatívy, ktoré vstupujú do procesu rozhodovania.

Dôležitým medzinárodným dohovorom upravujúcim účasť verejnosti v rozhodovacom procese vo väzbe na posudzovanie vplyvov na životné prostredie je Dohovor EHK OSN o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (ďalej len Aarhuský dohovor). Aarhuský dohovor vstúpil do platnosti 30. 10. 2001 a v súčasnosti (k termínu 30. 5. 2005) k nemu pristúpilo (podpisom, ratifikáciou, prijatím, súhlasom alebo pristúpením) 40 krajín, dohovor ratifikovalo 36 štátov a Európske spoločenstvo ako celok. Dňa 8. 6. 2005 vláda SR vyslovila súhlas k jeho pristúpeniu. Národná rada SR schválila Návrh na vyslovenie súhlasu Národnej rady SR s pristúpením SR k Aarhuskému dohovoru uznesením č. 1840 zo dňa 23. 9. 2005. Listina o prístupe bola uložená 5. decembra 2005 u generálneho tajomníka OSN. Aarhuský dohovor pre Slovensko nadobudol platnosť 5. 3. 2006 (Oznámenie MZV SR č. 43/2006 Z. z.).

Účasť verejnosti má svoje významné miesto aj pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice. Táto povinnosť je v rámci hodnotenia vplyvov projektov na životné prostredie určená už uvedenou Smernicou č. 97/11/ES v článku 7. Zapojenie verejnosti do hodnotenia plánov a programov v transhraničnom kontexte je zakotvené v Protokole o SEA z r. 2003.

1.6 Legislatívne zabezpečenie posudzovania vplyvov činností a strategických dokumentov na životné prostredie v Slovenskej republike

V Slovenskej republike bolo posudzovanie vplyvov na životné prostredie upravené zákonom od r. 1994, a to zákonom NR SR č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov ktorý nadobudol účinnosť 1. 9. 1994.

Za účelom harmonizácie slovenskej legislatívy s právom EÚ bol neskôr prijatý zákon NR SR č. 391/2000 Z. z., ktorým sa menil a dopĺňal zákon NR SR č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Touto novelou sa upravil a rozšíril zoznam činností podliehajúcich posudzovaniu ich vplyvu na životné prostredie (napr. novela začlenila do procesu posudzovania aj obchodné centrá, bytové domy, parkoviská a garáže, lyžiarske trate aj mimo chránených území a pod.). V samostatnej prílohe 2a boli určené kritériá pre zisťovacie konanie z hľadiska povahy a rozsahu navrhovanej činnosti, miesta jej vykonávania a významu očakávaných vplyvov.

Oba tieto zákony stratili platnosť 31. 1. 2006, keď od 1. 2. 2006 vstúpil do platnosti zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“).

Pôvodná vyhláška MŽP SR č. 52/1995 Z. z. o zozname odborne spôsobilých osôb pre proces posudzovania vplyvov na životné prostredie bola nahradená vyhláškou MŽP SR č. 113/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o odbornej spôsobilosti na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie.

V aktuálne platnom zákone je rovnomerne upravený proces posudzovania vplyvov

---

návrhov politík, rozvojových koncepcií, plánov a programov (SEA) na životné prostredie ako aj vplyvov projektov, stavieb, zariadení a iných činností na životné prostredie (EIA).

Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA a SEA):

- § predstavuje komplexné vyhodnotenie vplyvov návrhov strategického dokumentu a navrhovanej činnosti na životné prostredie pred ich schválením a povolením,
- § nenahrádza povolenie činnosti podľa osobitných predpisov alebo schválenie strategického dokumentu, ale je iba jedným z podkladov na vydanie povolenia (rozhodnutia) činnosti alebo na schválenie strategického dokumentu,
- § nenahrádza ani vyjadrenie, súhlas, stanovisko alebo záväzný posudok dotknutých orgánov štátnej správy podľa osobitných predpisov, avšak poskytuje priestor na ich vydanie už v jeho priebehu,
- § umožňuje širokú účasť verejnosti a zapája do posudzovania odborníkov,
- § vyžaduje spravidla variantné riešenie.

Cieľom EIA je ešte v štádiu prípravy danej činnosti (zámeru), identifikovať a vyhodnotiť predpokladané vplyvy na životné prostredie, určiť potrebné opatrenia na zamedzenie alebo zníženie znečisťovania a poškodzovania životného prostredia, objasniť a porovnať výhody a nevýhody navrhovaného zámeru – s osobitným zreteľom na ekológiu a životné prostredie.

Cieľom SEA je hodnotiť vybrané druhy návrhov zásadných rozvojových koncepcií, územno-plánovacej dokumentácie a všeobecne záväzných právnych predpisov z hľadiska ich predpokladaných vplyvov na životné prostredie.

V štvrtej časti zákona je upravená problematika posudzovania vplyvov činností na životné prostredie presahujúcich štátne hranice. Ako sme už vyššie uviedli, bývalá Československá republika pristúpila k Dohovoru z Espoo v r. 1991 a tento podpis prijala sukcesiou v r. 1993 Slovenská republika. Zavíšením legislatívneho procesu bola ratifikácia Dohovoru z Espoo (Oznámenie MZV SR č. 162/2000 Z. z. o prijatí Dohovoru o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice). Od 17. 2. 2000 platí pre Slovenskú republiku povinnosť plniť záväzky vyplývajúce z tohto dohovoru.

V súčasnosti platný zákon plne harmonizuje so smernicami EÚ, s Dohovorom z Espoo a Aarhuským dohovorom.

Zákon upravuje posudzovanie vplyvov na životné prostredie komplexne (EIA, SEA, posudzovanie vplyvov presahujúcich štátne hranice). V zákone sa podrobne upravuje:

- § proces posudzovania vplyvov strategických dokumentov (koncepcií, politík, plánov a programov) na životné prostredie,
- § proces posudzovania vplyvov projektov, stavieb, zariadení a iných činností na životné prostredie,
- § posudzovanie vplyvov strategických dokumentov a navrhovaných činností presahujúcich štátne hranice,
- § pôsobnosť orgánov štátnej správy v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie.

V novom zákone – v súlade s požiadavkami Protokolu o SEA, sa venuje zvýšená pozornosť aj vplyvom na zdravie.

1.7 Posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z.

Proces posudzovania vplyvov činností na životné prostredie upravuje tretia časť zákona (§§ 18 až 39). Jednotlivé kroky posudzovania sú navzájom previazané a vstupujú do nich prakticky už v počiatočnej fáze všetky subjekty procesu posudzovania. Lehoty na

jednotlivé kroky (etapy) sú určené tak, aby umožnili dôsledné posúdenie navrhovanej činnosti bez zbytočných prietáhov. V porovnaní s predchádzajúcim zákonom (zákon č. 127/1997 Z. z.) sú viaceré lehoty stanovené v novom zákone skrátené.

Zákon umožňuje v celom procese posudzovania vplyvov širokú účasť verejnosti formou vyjadrovania pripomienok a stanovísk k navrhovanej činnosti alebo priamou účasťou pri vypracovaní dokumentácie. Občania teda môžu výraznou mierou aktívne ovplyvniť celý proces posudzovania.

Proces posudzovania vplyvov činností na životné prostredie končí záverečným stanoviskom, ktoré má charakter odporúčania. Rozhodovanie o povolení činnosti t. j. umiestnení a povolení výstavby alebo inej činnosti (podľa stavebného zákona resp. podľa ďalších príslušných predpisov), nie sú krokom posudzovania podľa zákona o posudzovaní vplyvov. Povoľujúci orgán však nemôže vydať rozhodnutie (napr. územné rozhodnutie alebo stavebné povolenie) pre činnosti, ktoré podliehajú posudzovaniu bez záverečného stanoviska z procesu posudzovania.

V rámci uplatňovania zákona rozoznávame dva hlavné spôsoby posudzovania:

- § povinné (obligatórne), ktoré sa uplatňuje pri činnostiach uvedených v prílohe č. 8 zákona v časti A,
- § nepovinné (fakultatívne), ktoré sa uplatňuje pri činnostiach uvedených v prílohe č. 8 zákona, časť B.

V zozname sú zároveň uvedené tzv. prahové hodnoty. Sú vyjadrené limitnými hodnotami a kritériami, resp. ich vhodnými kombináciami (napr. výkon, počet vyrobených výrobkov, množstvo vstupnej suroviny, veľkosť zasiahnutého územia, počet ubytovacích miest, počet bytových jednotiek, veľkosť predajnej plochy, počet stojísk na parkovisku a pod.).

Za 10 rokov účinnosti procesu posudzovania (od 1. 9. 1994 do 31. 8. 2004) bolo v SR posúdených 1 550 stavieb, zariadení a činností. Z posúdených činností najväčšiu skupinu tvorili činnosti súvisiace s posudzovaním vplyvu ČOV, kanalizácií a vodovodov (257), nakladaním s odpadom (110), s výstavbou diaľnic a ciest (77), hypermarketov a obchodných centier (102), rekreačných ubytovacích zariadení a lyžiarskych vlekov (55) a vodných diel (37). Ostatné činnosti mali charakter zavádzania a rekonštrukcie rôznych technológií a výstavby líniových stavieb, ako sú plynovody a vedenie elektrického prúdu. Celý proces EIA (tzv. „povinné hodnotenie“) podľa zákona bol vykonaný u 304 stavieb, zariadení a činností, t. j. posudzovanie bolo ukončené záverečným stanoviskom. Zisťovaciemu konaniu (tzv. „nepovinnému hodnoteniu“) podľa zákona podliehalo 1 246 činností, z ktorých len malé percento bolo ďalej posúdených a ukončených záverečným stanoviskom.

1.7.1 Subjekty procesu posudzovania vplyvov činností na životné prostredie

Na procese posudzovania vplyvov činností na životné prostredie sa zúčastňuje široký okruh subjektov (účastníkov). Zoznam účastníkov, ich postavenie a kompetencie v procese posudzovania sú vyjadrené v rámciku 2.

Rámček 2: Subjekty procesu posudzovania predpokladaných vplyvov činností (EIA):

Príslušný orgán: orgán štátnej správy, ktorý plní funkciu posudzujúceho orgánu, ktorý riadi a usmerňuje celý proces posudzovania a vypracúva výsledný výstup, ktorým je záverečné stanovisko; je to ministerstvo životného prostredia, krajský úrad životného prostredia alebo obvodný úrad životného prostredia.

Navrhovateľ: právnická alebo fyzická osoba, ktorá plánuje vykonávať činnosť, ktorá je predmetom posudzovania.

Rezortný orgán: ústredný orgán štátnej správy (ministerstvo), do pôsobnosti ktorého patrí posudzovaná činnosť.

Povoľujúci orgán: obec alebo orgán štátnej správy príslušný na vydanie rozhodnutia o povolení posudzovanej činnosti podľa osobitných predpisov.

Dotknutý orgán: orgán verejnej správy, ktorého záväzný posudok, súhlas, stanovisko alebo vyjadrenie, vydávané podľa osobitných predpisov, podmieňuje povolenie činnosti.

Dotknutá obec: obec, na území ktorej sa má činnosť realizovať a obec, ktorej územie zasiahne vplyv činnosti.

Verejnosť: jedna alebo viac fyzických osôb alebo právnických osôb, ich združenia, organizácie alebo skupiny.

Odborne spôsobilé osoby: odborníci zapísaní v zozname odborne spôsobilých osôb pre posudzovanie vplyvov, ktorý vedie MŽP SR.

1.7.2 Činnosti podliehajúce posudzovaniu vplyvov na životné prostredie

Pod činnosťou sa v zákone chápe aktivita (projekt, stavba, prevádzka, zariadenie alebo iný zásah do životného prostredia), ktorá svojimi vlastnosťami, umiestnením alebo spolupôsobením s inými činiteľmi môže ovplyvniť životné prostredie a kultúrne dedičstvo a na realizáciu ktorej je potrebné povolenie, schválenie alebo iné rozhodnutie podľa osobitných predpisov. Zoznam činností je uvedený v prílohe č. 1 zákona.

V zákone sa pod činnosťou rozumie: projekt, stavba, zariadenie alebo iná činnosť, pričom:

- § za **projekt** sa považujú rozvojové projekty bez zreteľa na ich stavebnotechnické vyhotovenie, účel a čas trvania,
- § za **stavby** sa považujú všetky stavby bez zreteľa na ich stavebnotechnické vyhotovenie, účel a čas trvania,
- § **zariadenia** sa chápu vrátane technológií, bez ohľadu na to, či majú charakter stavby alebo sú súčasťou stavby alebo sú voľne umiestnené v teréne,
- § pod **inou činnosťou** sa rozumie napr. banská činnosť alebo činnosť vykonávaná banským spôsobom, ďalej odlesňovanie, pozemkové úpravy a pod.

Podľa zákona sa posudzujú nové činnosti a zmeny činností v rámci týchto postupov:

- § **Povinné hodnotenie** – ak plánovaná činnosť svojimi parametrami spĺňa kritériá pre povinné hodnotenie (je uvedená v časti A prílohy č. 8 zákona, bude sa podľa zákona povinne posudzovať jej predpokladaný vplyv na životné prostredie.
- § **Zisťovacie konanie** – pre činnosti, pri ktorých sa predpokladá len malý vplyv, alebo nie je celkom isté, aký závažný vplyv by mohli mať na životné prostredie, je potrebné tento stupeň závažnosti zistiť v tzv. zisťovacom konaní. Zisťovacie konanie je samostatne vedený proces posudzovania a sú podľa neho posudzované činnosti uvedené v prílohe č. 8 časť B zákona. Záverom zisťovacieho konania je *rozhodnutie o tom, či sa daná činnosť bude alebo nebude posudzovať*. Dokumentácia v prvom kroku procesu zisťovania – zámer – je taká istá ako pri povinnom hodnotení a vypracováva sa podľa prílohy č. 9 zákona. Zámer predkladá navrhovateľ v potrebnom množstve na príslušný orgán. Vypracovanú dokumentáciu rozosiela príslušný orgán dotknutým subjektom. V liste ich však upozorňuje, že ide o zisťovacie konanie, čo znamená, že subjekty vo svojom stanovisku by mali uviesť nielen pripomienky k vypracovanému materiálu, ale aj to, či sa má alebo nemá činnosť ďalej posudzovať. Je preto potrebné,

aby subjekty, ktoré vypracovávajú stanovisko k zámeru najmä v zisťovacom konaní, dobre zvážili dopady plánovanej činnosti v týchto súvislostiach a popísali aj prečo uprednostňujú ten-ktorý variant.

- § **Zmena činnosti** – podľa zákona sa posudzujú aj zmeny v činnosti. Zmenou činnosti sa rozumie zvýšenie rozsahu činnosti alebo zmena predmetu činnosti bez zmeny lokality. V prípade pochybnosti, či ide o zmenu činnosti, rozhodne príslušný orgán. V praxi sa predpokladá, že väčšina prípadov riešenia pochybností bude vychádzať zo strany navrhovateľa, ktorý v záujme urýchlenia predprojektovej prípravy, pokiaľ nebude zaradenie činnosti jednoznačné, bude hľadať úľavy touto formou. Je preto vhodné, aby si navrhovateľ už v štádiu podania návrhu na rozhodnutie o pochybnosti zabezpečil argumenty a dostatočne podrobnú technickú dokumentáciu, z ktorých by sa dala zodpovedne určiť povaha plánovanej činnosti a jej predpokladané dopady na životné prostredie a tým správne rozhodnúť o veci. Niektoré druhy činností sú zahrnuté pod všeobecné položky. V prípade špecifickej činnosti odporúčame tento problém prerokovať na príslušnom orgáne.

1.7.3 Základné kroky posudzovania vplyvov činností na životné prostredie

Proces posudzovania činností na životné prostredie upravuje druhá časť zákona (§§ 18 až 39). Zákon sa pridrižiava štandardného postupu, ktorý sa osvedčil počas dlhoročného uplatňovania v hospodársky vyspelých krajinách. Základnými krokmi posudzovania (pre činnosti, ktoré sa povinne posudzujú, t.j. činnosti, ktoré sú uvedené v prílohe č. 8, časť A), sú:

- § **Zámer** – predloženie prvej dokumentácie (štúdie) o uvažovanej činnosti a jej predpokladaných vplyvoch. Náležitosti zámeru upravuje príloha č. 9 zákona.
- § **Určenie rozsahu hodnotenia** a podľa potreby aj jeho časového harmonogramu.
- § **Vypracovanie správy o hodnotení** (hlavnej dokumentácie, vypracovanej v procese posudzovania), ktorá poskytuje informáciu o navrhovanej činnosti, vrátane jej variantov, vplyvov každého z variantov, ich porovnanie, návrh opatrení na elimináciu, resp. zmiernenie vplyvov, návrh poprojektovej analýzy a ďalšie informácie týkajúce sa postupu spracovania správy o hodnotení. Podrobná osnova správy o hodnotení je v prílohe č. 11 zákona.
- § **Pripomienkovanie a verejné prerokovanie** správy o hodnotení.
- § **Vypracovanie odborného posudku** odborne spôsobilou osobou.
- § **Vypracovanie a rozoslanie záverečného stanoviska**, v ktorom je sformulovaný názor ministerstva na navrhovanú činnosť.

1.8 Posudzovanie vplyvov strategických dokumentov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z.

V Slovenskej republike je zakotvený inštitút SEA v druhej časti nového zákona. Táto časť zákona (§§ 4 až 17) obsahuje podrobnú charakteristiku pre postup hodnotenia strategických dokumentov (uvedených v prílohe č. 1) z hľadiska ich predpokladaných vplyvov na životné prostredie, a to pred ich schválením.

Nový zákon priniesol zásadné zmeny práve do procesu SEA.

1.9 Posudzovanie vplyvov strategických dokumentov na životné prostredie podľa nového zákona

V novom zákone sa z hľadiska požiadaviek SEA prihliada na aktuálne medzinárodné dokumenty, najmä Smernicu č. 2001/42/ES o posudzovaní účinkov niektorých plánov a

---

programov na životné prostredie (tzv. Smernica SEA) a Protokol o SEA. Tieto dokumenty upresňujú subjekty, ktoré sa v procese majú zúčastniť a tiež uvádzajú strategické dokumenty, na ktoré sa má proces SEA aplikovať, čo sa premietlo aj do nového zákona. K najväčšej zmene došlo v celkovom postupe krokov SEA. Ide o štandardný proces, v ktorom sa vychádza z požiadaviek Smernice SEA a ktorý je podobný doterajšiemu procesu posudzovania vplyvov činností na životné prostredie.

Na procese SEA sa podľa nového zákona zúčastňujú:

- § **Príslušný orgán** – orgán, ktorý celý proces SEA riadi a usmerňuje a ktorý vypracúva výsledný výstup – záverečné stanovisko (Podľa úrovne spracovania strategického dokumentu (štátna, regionálna alebo miestna úroveň) príslušným orgánom môže byť MŽP SR, krajský úrad životného prostredia alebo obvodný úrad životného prostredia – okrem posudzovania strategických dokumentov s celoštátnym dosahom, kde je príslušným orgánom rezortný orgán (t. j. ústredný orgán štátnej správy, do pôsobnosti ktorého patrí navrhovaná činnosť, ktorý predkladá návrh takéhoto strategického dokumentu na rokovanie vlády SR).
- § **Obstarávateľ** – subjekt, ktorý zabezpečuje vypracovanie strategického dokumentu.
- § **Schvaľujúci orgán** – orgán verejnej správy príslušný na schválenie strategického dokumentu.
- § **Dotknutý orgán** – orgán verejnej správy, ktorého vyjadrenie sa vyžaduje pred prijatím alebo schválením strategického dokumentu
- § **Dotknutý región** – región, pre ktorý sa spracováva strategický dokument na regionálnej úrovni.
- § **Dotknutá obec** – obec, pre ktorú sa spracováva strategický dokument na miestnej úrovni.
- § **Verejnosť** – jedna alebo viac fyzických osôb alebo právnických osôb, ich združenia, organizácie alebo skupiny.
- § **Zainteresovaná verejnosť**, t.j. verejnosť, ktorá má záujem alebo môže mať záujem na postupoch environmentálneho rozhodovania.
- § **Odborníci (znalci, experti atď.)** z rôznych oblastí vedy, techniky a praxe.

Na základe požiadaviek smernice SEA a Protokolu SEA zákon umožňuje včasné a účinné zapojenie verejnosti a samosprávnych orgánov, ktoré majú na základe osobitných predpisov hájiť verejné záujmy. Cieľom je získať pre príslušný orgán dostatočné množstvo relevantných informácií, potrebných na vydanie stanoviska k strategickému dokumentu, ktoré je podľa zákona nevyhnutným podkladom pre konečný návrh strategického dokumentu a bez ktorého nemožno strategický dokument schváliť (resp. prijať).

V zákone sú strategické dokumenty, na ktoré sa má vzťahovať SEA, definované širšie ako vyžaduje Smernica SEA. Za strategický dokument sa v zákone chápe návrh politiky, rozvojovej koncepcie, plánu a programu, vrátane strategických dokumentov, na ktorých financovaní sa podieľa EÚ, ako aj ich modifikácie, ktoré sú predmetom prípravy a schvaľovania na štátnej, regionálnej a miestnej úrovni. V prílohe č. 1 zákona je okrem toho uvedený veľmi podrobný zoznam, ktoré konkrétne strategické dokumenty sa majú posudzovať procesom SEA. Ide o tieto oblasti: ťažba a úprava nerastných surovín; energetika; priemysel; poľnohospodárstvo; lesné hospodárstvo; vodné hospodárstvo; doprava a telekomunikácie; šport, rekreácia a cestný ruch; odpadové hospodárstvo; životné prostredie; regionálny rozvoj a územno-plánovacia dokumentácia. Definované oblasti sú v plnom súlade s oblasťami, ktoré sú uvedené v Protokole o SEA. Rovnako ako Smernica SEA, sa aj nový zákon nevzťahuje na strategické dokumenty, ktorých jediným účelom je národná obrana, civilná obrana alebo finančné a rozpočtové plány a programy.

Na základe výsledkov zisťovacieho konania o posudzovaní strategického dokumentu (§ 7

---

zákona) sú predmetom posudzovania aj zásadné zmeny všetkých strategických dokumentov uvedených v prílohe č. 1 zákona. Posudzovaniu podliehajú aj strategické dokumenty neuvedené v prílohe č. 1 zákona, ak o tom rozhodne príslušný orgán na základe výsledkov zisťovacieho konania o posudzovaní strategického dokumentu. Pôjde najmä o také strategické dokumenty, ktoré vytvárajú rámec na schválenie navrhovaných činností (najmä pre oblasť poľnohospodárstva, lesníctva, rybárstva, energetiky, dopravy, odpadového hospodárstva, vodného hospodárstva a pod.), ktoré môžu mať vplyv na životné prostredie, vrátane tých, ktoré môžu mať vplyv na územia chránené podľa osobitných predpisov.

Vo väzbe na pôsobnosť obce je dôležité, že proces SEA sa vzťahuje aj na vybrané miestne strategické dokumenty, akými sú napr. územný plán obce, program odpadového hospodárstva obce, koncepcia separovaného zberu odpadov na území obce, stratégia udržateľného rozvoja obce, program sociálneho a hospodárskeho rozvoja obce, program rozvoja cestovného ruchu na území obce/mikroregiónu a pod.

Štruktúra a časová následnosť jednotlivých krokov pri SEA určená novým zákonom je veľmi detailná a je podobná procesu posudzovania vplyvov činností na životné prostredie. Základná schéma procesu SEA má tieto kroky:

- § **Oznámenie o strategickom dokumente** (obsah oznámenia upresňuje príloha č. 2 zákona), ide o povinnosť obstarávateľa strategického dokumentu doručiť príslušnému orgánu oznámenie o vypracovaní strategického dokumentu v písomnom vyhotovení a na elektronickom nosiči dát. V prípade územnoplánovacej dokumentácie sa oznámenie o jej vypracovaní uskutočňuje podľa osobitného predpisu (podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov – stavebný zákon), uvedené oznámenie zašle príslušnému orgánu.
- § **Vystavenie oznámenia na internete** – príslušný orgán po obdržaní úplného oznámenia oznámi obstarávateľovi adresu, na ktorú možno predkladať stanoviská verejnosti a bezodkladne vyzve obstarávateľa na zverejnenie oznámenia.
- § **Pripomienkovanie oznámenia** – k oznámeniu je možné podávať vyjadrenia, a to zo strany dotknutých orgánov ako aj zo strany širokej verejnosti.
- § **Zisťovacie konanie** – vzťahuje sa na vymedzené strategické dokumenty a riadi sa kritériami uvedenými v prílohe č. 3 zákona, ukončené je rozhodnutím príslušného orgánu, či sa strategický dokument bude alebo nebude posudzovať. Rozhodnutie zverejní príslušný orgán na internetovej stránke MŽP SR a zároveň ho zašle obstarávateľovi, dotknutému orgánu, ak ide o strategický dokument s miestnym významom, dotknutej obci. Ak ide o strategický dokument s miestnym významom dotknutá obec bez zbytočného odkladu informuje verejnosť o rozhodnutí zo zisťovacieho konania.
- § **Určenie rozsahu hodnotenia strategického dokumentu a podľa potreby aj jeho časového harmonogramu** – je v kompetencii príslušného orgánu, ktorý určenie prerokuje s obstarávateľom. Cieľom je zabezpečiť účinné posúdenie vplyvov strategického dokumentu s ohľadom na konkrétnu situáciu v území, očakávané účinky a riziká, na ktoré má strategický dokument dosah. Vychádza sa z prílohy č. 4 zákona. Ak ide o strategický dokument, ktorý môže mať vplyv samostatne alebo v kombinácii s inou činnosťou na navrhované chránené vtáčie územie, územie európskeho významu alebo súvislú európsku sústavu chránených území je potrebné určenie stanoviť aj po dohode s MŽP SR. Príslušný orgán zverejní rozsah hodnotenia strategického dokumentu na internetovej stránke MŽS SR po jeho určení a zároveň oznámi adresu, kde je možné predkladať stanoviská verejnosti.
- § **Zverejnenie určeného rozsahu hodnotenia strategického dokumentu** – obstarávateľ je povinný bezodkladne do doručení zverejniť určený rozsah hodnotenie strategického

---

dokumentu na životné prostredie, ak ide o strategický dokument s miestnym alebo regionálnym dosahom, formou informácie o rozsahu hodnotenia strategického dokumentu spôsobom v mieste obvyklým.

- § **Vypracovanie správy o hodnotení strategického dokumentu** – v správe, ktorú zabezpečuje obstarávateľ, sa uvedú výsledky komplexného posúdenia. Správa sa vypracuje podľa stanoveného rozsahu hodnotenia s prihliadnutím na prílohu č. 4 zákona. V prípade, ak je posudzovaným dokumentom územnoplánovacia dokumentácia, správa o hodnotení obsahuje údaje uvedené v prílohe č. 5 zákona.
- § **Doručenie správy o hodnotení strategického dokumentu príslušnému orgánu** – obstarávateľ predloží správu spolu s návrhom strategického dokumentu príslušnému orgánu.
- § **Zverejnenie úplnej správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu** – zabezpečí sa na internetovej stránke obstarávateľa a na stránke príslušného orgánu. Strategické dokumenty miestneho významu sa navyše doručujú v listinnej forme i dotknutej obci.
- § **Ak ide o strategický dokument s miestnym významom**, dotknutá obec do troch dní od doručenia správy o hodnotení strategického dokumentu a návrhu strategického dokumentu informuje verejnosť spôsobom v mieste obvyklým a oznámi, kde a kedy je možno do správy a návrhu nahliadnuť, robiť z nich výpisky alebo na vlastné náklady zhotoviť kópie.
- § **Verejné prerokovanie** – obstarávateľ v spolupráci s príslušným orgánom zabezpečia verejné prerokovanie správy o hodnotení strategického dokumentu a návrhu strategického dokumentu, a to do uplynutia doby sprístupnenia správy a návrhu (t. j. do 21 dní).
- § **Pripomienkovanie správy o hodnotení** – dotknuté orgány a dotknutá obec doručia príslušnému orgánu písomné stanoviská k správe o hodnotení strategického dokumentu a návrhu strategického dokumentu najneskôr do 21 dní od doručenia správy a návrhu, verejnosť môže doručiť písomné stanoviská najneskôr do 21 dní odo dňa zverejnenia informácie o správe a návrhu strategického dokumentu.
- § **Odborný posudok** – slúži príslušnému orgánu ako jeden z hlavných podkladov pre vypracovanie záverečného stanoviska. Môžu ho vypracovať iba fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré sú odborne spôsobilé, na jeho vypracovaní sa nemôžu podieľať osoby, ktoré sa podieľali na vypracovaní návrhu strategického dokumentu alebo správy o hodnotení strategického dokumentu.
- § **Záverečné stanovisko** – má charakter odborného stanoviska z hľadiska vplyvu strategického dokumentu na životné prostredie a zdravie, a preto je nevyhnutným podkladom pre rozhodovanie povoľujúceho (schvaľujúceho) orgánu. Za jeho vypracovanie je zodpovedný príslušný úrad v súčinnosti s orgánom na ochranu zdravia. Záverečné stanovisko má odporúčací charakter a môže byť formulované ako zamietavé, príslušný orgán môže tiež navrhnúť doplnenie strategického dokumentu. Obsahuje tiež návrh opatrení a návrh sledovania vplyvu realizácie strategického dokumentu na životné prostredie. Podrobnosti o záverečnom stanovisku sú uvedené v prílohe č. 6 zákona.
- § **Zverejnenie schváleného strategického dokumentu**, ktorý bol posúdený podľa zákona, na internetovej stránke MŽP SR. Ak ide o strategický dokument miestneho významu, dotknutá obec zverejní záverečné stanovisko v lehote do troch dní od jeho doručenia v miestne obvyklým spôsobom.
- § **Schvaľovanie strategického dokumentu** – schvaľujúci orgán nemôže bez záverečného stanoviska z posúdenia strategického dokumentu alebo bez doložky vplyvov na životné prostredie (v prípade strategického dokumentu s celoštátnym

---

dosahom) tento dokument schváliť. Ak obstarávateľ nezohľadní pripomienky vyplývajúce zo záverečného stanoviska z posúdenia strategického dokumentu a ak ide o dopracovanie strategického dokumentu, je povinný svoj postup zdôvodniť.

- § **Zverejnenie schváleného strategického dokumentu** – zverejní príslušný orgán na internetovej stránke MŽP SR najneskôr do piatich dní od jeho doručenia.

---

2 Úloha a pôsobnosť obce pri posudzovaní vplyvov činností a strategických dokumentov na životné prostredie

Úlohy a pôsobnosť obcí treba v súčasnosti rozlíšiť pre posudzovanie vplyvov činnosti na životné prostredie (EIA) a pre strategické environmentálne hodnotenie (SEA). Podľa nového zákona sa tieto úlohy približujú. Aj obec môže byť obstarávateľom strategického dokumentu, pretože SEA sa bude vzťahovať aj na strategické dokumenty na miestnej úrovni (napr. územný plán obce a jeho zmeny a doplnky, program odpadového hospodárstva obce, program rozvoja cestovného ruchu v obci/mikroregiónu a pod., program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a pod.). Pre obce z toho vyplývajú nové úlohy, ktoré si vyžadujú posilnenie partnerskej spolupráce s verejnosťou, vlastníckymi pozemkami, mimovládnyimi organizáciami, podnikateľskými subjektami a ďalšími dotknutými subjektami na území obce už pri príprave a tvorbe strategických dokumentov na miestnej úrovni.

Súčasná kompetencia obce v procese posudzovania vplyvov činností na životné prostredie (pre EIA) sú dnes, po 12 rokoch od nadobudnutia účinnosti zákona, dobre preverené a jasne formulované. Uvádzame ich v prehľadnej tabuľke 1.

Pre lepšie priblíženie súčasného stavu, ale najmä očakávaných zmien v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA a SEA) pre obce (v kontexte pripravovaného nového zákona) sme do kapitoly zaradili dva ilustratívne príklady, a to

- § charakteristiku krokov procesu EIA (posudzovanie činností – tabuľka 2),
- § charakteristiku krokov procesu SEA (posudzovanie miestnych strategických dokumentov – tabuľka 3).

V tabuľkách 2 a 3 sú v rámci jednotlivých krokov uvedené hlavné úlohy obce, úlohy príslušného úradu (t. j. úlohy MŽP SR, krajského úradu životného prostredia a obvodného úradu životného prostredia) a účasť obce a verejnosti na pripomienkovaní.

2.1 Úloha a pôsobnosť obcí pri posudzovaní vplyvov činností na životné prostredie

Po 1. januári 2003 získala obec novú, veľmi významnú úlohu v rámci procesu posudzovania. Zo subjektu „dotknutá obec“ príp. „navrhovateľ“ sa stala aj subjektom „povoľujúci orgán“ a „dotknutý orgán“. Z toho vyplýva, že postavenie obce v procese posudzovania je v súčasnosti nasledovné:

- § **povoľujúci orgán** – ak vydáva povolenie činnosti podľa osobitných predpisov (stavebného zákona),
- § **navrhovateľ** – ak podniká ako právnická osoba,
- § **dotknutá obec** – orgán samosprávy, ktorý sleduje a zastáva záujmy samosprávnej jednotky, koordinátor, ktorý zabezpečuje väzbu medzi verejnosťou a navrhovateľom, či MŽP SR,
- § **dotknutý orgán** – ak obec plní úlohy orgánu štátnej správy.

Tieto úlohy sa môžu vzájomne kumulovať. Napr. ak obec bude navrhovateľom, zároveň je dotknutou obcou a môže byť aj dotknutým orgánom.

Práva a povinnosti obce v procese posudzovania boli veľmi výstižne a prehľadne spracované v publikácii „Posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie v Slovenskej republike. Praktická príručka pre obec“ (MŽP SR, SAŽP, 2003), z ktorej ich preberáme v plnom znení v tabuľke 1.

Tabuľka 1: Práva a povinnosti obce v procese posudzovania vplyvov (podľa zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov)

Obec ako povolujući orgán	§ Vypracováva stanoviská k Zámeru a k Správe o hodnotení z hľadiska svojej pôsobnosti. § Určuje v spolupráci s MŽP SR a príslušným orgánom rozsah hodnotenia a časový harmonogram. § Nemôže bez záverečného stanoviska vydať rozhodnutie o povolení činnosti, ktorá podlieha posudzovaniu podľa zákona. § Doručuje právoplatné rozhodnutie o povolení činnosti MŽP SR a príslušnému orgánu. § Zúčastňuje sa na verejnom prerokovaní správy o hodnotení.
Obec ako navrhovateľ	§ Zabezpečuje príslušnú dokumentáciu pre proces posudzovania vplyvov na životné prostredie, najmä Zámer, Správu o hodnotení, príp. ďalšiu dokumentáciu. § Poskytuje MŽP SR, resp. odborníkom potrebné informácie o navrhovanej činnosti. § Zúčastňuje sa na konzultáciách MŽP SR s dotknutou stranou v prípade, že navrhovaná činnosť bude mať vplyv na životné prostredie presahujúce štátne hranice. § Zabezpečuje poprojektovú analýzu posudzovanej činnosti. § Uchováva dokumentáciu spojenú s procesom posudzovania. § Znáša väčšinu nákladov spojených s procesom posudzovania. § Žiada MŽP SR o upustenie požiadavky variantného riešenia Zámeru. § Prerokováva s MŽP SR rozsah hodnotenia a jeho časový harmonogram. § Vyhradzuje si právo na vlastníctvo informácií uvedených v dokumentácii z procesu posudzovania. § Požaduje od právnických resp. fyzických osôb informácie o životnom prostredí potrebné pre vypracovanie správy o hodnotení. § Organizuje v spolupráci s dotknutou obcou verejné prerokovanie správy o hodnotení. § Zúčastňuje sa na verejnom prerokovaní správy o hodnotení.
Obec ako dotknutá obec	§ Informuje verejnosť o Zámere a Správe o hodnotení a umožňuje verejnosti do nich nahliadnuť a robiť si z nich výpisy, príp. kópie. § Organizuje v spolupráci s navrhovateľom verejné prerokovanie správy o hodnotení. § Vypracováva stanovisko k Zámeru a Správe o hodnotení. § Informuje verejnosť o rozsahu hodnotenia a záverečnom stanovisku.
Obec ako dotknutý orgán	§ Vypracováva stanoviská k Zámeru a k Správe o hodnotení z hľadiska svojej pôsobnosti. § Zúčastňuje sa na verejnom prerokovaní Správy o hodnotení.

V tabuľke 2 uvádzame príklad postupu EIA, a to pre činnosť, ktorá spadá pod zisťovacie konanie (v prípade povinného hodnotenia táto fáza procesu posudzovania nie je potrebná).

Tabuľka 2: Postup posudzovania vplyvov činností na životné prostredie pre súčasnú a budúcu prax

Kroky posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA)	Úlohy obce	Úlohy príslušného orgánu	Účasť obce a verejnosti na pripomienkovaní
Doručenie a rozoslanie zámeru		Navrhovateľ doručí zámer na príslušný orgán, ktorý ho do 7 dní rozošle ostatným subjektom. Príslušný orgán zverejní oznámenie o predložení zámeru na internetovej stránke ministerstva životného prostredia.	
Pripomienkovanie zámeru	Obec informuje o zámere verejnosť v mieste spôsobom obvyklým spolu		Obec má právo vyjadriť sa k zámeru do 21 dní od doručenia zámeru.

	s informáciou, kde a kedy je možné do zámeru nahliadnuť, a to do 3 dní od doručenia zámeru. Zámer musí byť sprístupnený najmenej po dobu 21 dní od zverejnenia informácie o jeho doručení.		Verejnosť doručí svoje stanovisko k zámeru do 21 dní od doby, kedy bola o zámere informovaná.
Zisťovacie konanie	Obec musí bezodkladne informovať verejnosť o rozhodnutí v zisťovacom konaní.	Príslušný orgán rozhodne do 15 dní o tom, či sa navrhovaná činnosť bude alebo nebude posudzovať. Toto rozhodnutie zašle ostatným subjektom	
Ďalej pokračujeme pre prípad, že navrhovaná činnosť „bude“ posudzovaná.			
Rozsah hodnotenia a časový harmonogram	Navrhovateľ spolu s obcou musí verejnosť bez zbytočného odkladu informovať o rozsahu hodnotenia a jeho časovom harmonograme.	Rozsah hodnotenia a podľa potreby aj časový harmonogram určí príslušný orgán v spolupráci s rezortným orgánom a povoľujúcim orgánom po prerokovaní s navrhovateľom do 15 dní od vydania rozhodnutia v zisťovacom konaní.	
Doručenie a rozoslanie Správy o hodnotení		Navrhovateľ doručí Správu o hodnotení na príslušný orgán, ktorý ju rozošle bezodkladne ostatným subjektom. Príslušný orgán zverejní Správu o hodnotení na internetovej stránke ministerstva životného prostredia.	
Pripomienkovanie Správy o hodnotení	Obec informuje o Správe o hodnotení a Záverečnom zhrnutí verejnosť v mieste spôsobom obvyklým spolu s informáciou, kde je možné do Správy o hodnotení nahliadnuť, robiť si z neho výpisy, odpisy, alebo na vlastné náklady zhotoviť kópie, a to do 3 dní od doručenia Správy o hodnotení.		Obec má právo vyjadriť sa k zámeru do 30 dní od doručenia Správy o hodnotení. Verejnosť doručí svoje stanovisko do 30 dní odo dňa zverejnenia záverečného zhrnutia.
Verejné prerokovanie Správy o hodnotení	Obec v spolupráci s navrhovateľom je povinná zabezpečiť Verejné prerokovanie Správy o hodnotení a oznámiť to verejnosti do uplynutia doby vystavenia záverečného zhrnutia. Obec oznámi verejnosti termín a miesto konania verejného prerokovania	Príslušný orgán má právo zúčastniť sa verejného prerokovania.	

	najneskôr 10 dní pred jeho konaním a zároveň naň prizve ostatné subjekty posudzovania. Obec je v spolupráci s navrhovateľom povinná vyhotoviť záznam z verejného prerokovania a zaslať ho príslušnému orgánu do 7 dní.		
Odborný posudok		Príslušný orgán zabezpečí vypracovanie odborného posudku a určí odborne spôsobilú osobu.	
Záverečné stanovisko	Obec informuje o Záverečnom stanovisku v mieste spôsobom obvyklým spolu s informáciou, kde je možné do neho nahliadnuť, robiť si z neho výpisy, odpisy, alebo na vlastné náklady zhotoviť kópie, a to do 3 dní.	Príslušný orgán v súčinnosti s orgánom na ochranu zdravia vypracuje záverečné stanovisko do 20 dní odo dňa, kedy obdržalo posudok a tento doručí ostatným subjektom.	
Rozhodovanie o povolení			Povoľujúci orgán nemôže bez záverečného stanoviska k činnosti vydať rozhodnutie podľa osobitných predpisov o povolení činnosti. Zároveň musí prihliadať na záverečné stanovisko. Rozhodnutie o povolení činnosti zašle príslušnému orgánu a rezortnému orgánu a zároveň zverejní výrokovú časť rozhodnutia a podstatnú časť jeho odôvodnenia, a to ešte pred nadobudnutím jeho právoplatnosti.
Poprojektová analýza			Ten, kto vykonáva navrhovanú činnosť, je povinný sledovať a vyhodnocovať poprojektovú analýzu.

2.2 Úloha o pôsobnosť obcí pri posudzovaní strategických dokumentov na životné prostredie – podľa nového zákona

Podobne ako pre proces EIA, aj pre proces SEA možno v novom zákone jasne identifikovať kľúčové kompetencie obce. Postavenie obce v procese SEA je nasledovné:

- § **schvaľujúci orgán** – ak ide o strategické dokumenty miestneho významu, ktorých schvaľovanie je podľa osobitných predpisov určené do kompetencie obce,
- § **obstarávateľ** – ak obec obstaráva miestny strategický dokument pre (napr. Územný plán obce, Program odpadového hospodárstva obce a pod.),

§ **dotknutá obec** – orgán samosprávy, ktorý sleduje a zastáva záujmy samosprávnej jednotky, koordinátor, ktorý zabezpečuje väzbu medzi verejnosťou a obstarávateľom, či príslušným úradom (MŽP SR, krajský úrad životného prostredia, ale najčastejšie pri miestnych strategických dokumentoch to bude kontakt s príslušným obvodným úradom životného prostredia),

§ **dotknutý orgán** – ak obec plní úlohy orgánu štátnej správy.

Aj v prípade SEA sa tieto úlohy sa môžu vzájomne kumulovať. Napr. ak obec môže byť obstarávateľom, zároveň je dotknutou obcou a môže byť aj dotknutým orgánom.

Práva a povinnosti obce v procese SEA sa podľa nového zákona približujú procesu EIA, a sú veľmi podobné úlohám, uvedeným v tabuľke 1, ktorá sa vzťahuje k procesu EIA.

V tabuľke 3 uvádzame ilustratívny príklad uplatnenia postupu SEA na strategický dokument miestneho významu – napr. Program odpadového hospodárstva obce, podľa postupu, ktorý je uvedený v zákone. Takomto prípade by bola obec obstarávateľom miestneho strategického dokumentu.

Tabuľka 3: Príklad uplatnenia strategického environmentálneho hodnotenia na dokument miestneho významu podľa nového zákona č. 24/2006 Z. z. NR SR o posudzovaní vplyvov na životné prostredie

Kroky posudzovania vplyvov na životné prostredie (SEA) + časové lehoty	Úlohy obstarávateľa	Úlohy ostatných subjektov	Informovanie dotknutej obce a verejnosti a ich účasť na pripomienkovaní
Oznámenie o strategickom dokumente	Obstarávateľ doručí príslušnému orgánu oznámenie o vypracovaní strategického dokumentu.	Príslušný orgán po obdržaní oznámenia oznámi obci adresu, na ktorú je možné predkladať stanoviská verejnosti a bezodkladne vyzve obec na zverejnenie oznámenia.	
Zverejnenie oznámenia Oznámenie musí byť verejnosti prístupné <i>najmenej po dobu 14 dní</i> od doručenia do dotknutej obce	Obstarávateľ zverejní oznámenie spôsobom v mieste obvyklým spolu s informáciou, kde je možné do oznámenia nahliadnuť, robiť z neho výpisy, odpisy alebo kópie.	Príslušný orgán do 5 dní od doručenia úplného oznámenia zverejní oznámenie na internetovej stránke MŽP SR a doručí oznámenie dotknutým orgánom a ak ide o strategický dokument s miestnym významom dotknutým obciam	Dotknutá obec informuje do 3 dní od doručenia oznámenia verejnosť spôsobom v mieste obvyklým spolu s informáciou, kde je možné do oznámenia nahliadnuť, robiť z neho výpisy, odpisy alebo kópie.
Doručenie písomných stanovísk k oznámeniu príslušnému orgánu <i>do 15 dní</i>		Dotknutý orgán a dotknutá obec doručia písomné stanoviská k oznámeniu <i>do 15 dní</i> od jeho doručenia.	Verejnosť doručí písomné stanoviská k oznámeniu <i>do 15 dní</i> odo dňa, kedy bolo oznámenie zverejnené.
Zisťovacie konanie o posudzovaní strategického dokumentu <i>Príslušný orgán rozhodne do 15 dní (od doručenia stanovísk)</i>		Príslušný orgán vykoná na základe oznámenia predloženého obstarávateľom zisťovacie konanie, či sa strategický dokument bude posudzovať podľa zákona. Rozhodnutie bezodkladne zverejní na internetovej stránke MŽP SR a zároveň	Ak ide o strategický dokument s miestnym významom, dotknutá obec bez zbytočného odkladu informuje verejnosť o rozhodnutí doručenom od príslušného orgánu spôsobom v mieste obvyklým.

		ho zašle obstarávateľovi, dotknutému orgánu, ak ide o strategický dokument s miestnym významom, dotknutej obci.	
Rozsah hodnotenia strategického dokumentu a časový harmonogram – <i>príslušný úrad ho doručí obstarávateľovi do 10 dní od vydania rozhodnutia.</i>	Rozsah hodnotenia a prípade potreby aj časový harmonogram určí príslušný orgán po prerokovaní s obstarávateľom; ak ide o strategický dokument, ktorý môže mať vplyv samostatne alebo v kombinácii s inou činnosťou na sústavu chránených území (navrhované vtáčie územia, územia európskeho významu alebo súvislú európsku sústavu chránených území) aj po dohode s MŽP SR.		
Zverejnenie rozsahu hodnotenia strategického dokumentu <i>Pripomienkovanie trvá 10 dní</i>	Obstarávateľ zverejní rozsah hodnotenia strategického dokumentu bezodkladne po jeho určení a informuje o rozsahu hodnotenia spôsobom v mieste obvyklým.	Príslušný orgán zverejní rozsah hodnotenia strategického dokumentu bezodkladne po jeho doručení na internetovej stránke MŽP SR a zároveň oznámi adresu, na ktorú je možné predkladať stanoviská verejnosti.	Verejnosť, dotknutá obec, dotknutý samosprávny kraj, dotknutý orgán a ďalšie osoby môžu predložiť pripomienky k rozsahu hodnotenia strategického dokumentu <i>do 10 dní</i> od jeho zverejnenia.
Správa o hodnotení strategického dokumentu a návrh strategického dokumentu <i>Dokumentácia musí byť prístupná na pripomienkovanie najmenej 28 dní</i> Verejné prerokovanie správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu	Obstarávateľ zabezpečí vyhodnotenie vplyvu strategického dokumentu a správu predloží príslušnému orgánu. Zverejní celé znenie správy a strategického dokumentu spôsobom v mieste obvyklým. Obstarávateľ do uplynutia doby vystavenia zabezpečí v spolupráci s príslušným orgánom verejné prerokovanie správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu.	Príslušný orgán oznámi obstarávateľovi adresu, na ktorú je možné predkladať stanoviská verejnosti a bezodkladne vyzve obstarávateľa na zverejnenie. Príslušný orgán bezodkladne zverejní správu a návrh strategického dokumentu na internetovej stránke MŽP SR a v listinnej forme ju doručí najneskôr do piatich dní na zaujatie stanoviska dotknutému orgánu a dotknutej obci.	Dotknutá obec <i>do 3 dní</i> od doručenia správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu informuje o tom verejnosť spôsobom v mieste obvyklým. Správa a návrh strategického dokumentu musia byť verejnosti prístupné najmenej <i>21 dní</i> . Dotknuté orgány a dotknutá obec doručia príslušnému orgánu stanovisko najneskôr <i>do 21 dní</i> od ich doručenia. Verejnosť môže doručiť písomné stanovisko najneskôr <i>do 2 dní</i> odo dňa zverejnenia informácie.
Odborný posudok k strategickému dokumentu	Príslušný orgán určí spracovateľa odborného posudku a informuje o tom obstarávateľa. Obstarávateľ zabezpečí vypracovanie odborného posudku u odborne spôsobilej osoby určenej príslušným orgánom.	Odborný posudok môžu vypracovať iba odborne spôsobilé fyzické osoby alebo právnické osoby najneskôr <i>do 30 dní</i> od doručenia jej určenia za spracovateľa odborného posudku. Posudok vždy obsahuje aj návrh záverečného stanoviska.	
Záverečné stanovisko z posúdenia strategického dokumentu <i>Do 15 dní</i>		Príslušný orgán v súčinnosti s orgánom na ochranu zdravia vypracuje záverečné stanovisko do 15 dní a tento doručí obstarávateľovi, schvaľujúcemu orgánu, dotknutému orgánu,	Dotknutá obec zverejní záverečné stanovisko z posúdenia strategického dokumentu v lehote <i>do 3 dní</i> od jeho doručenia spôsobom v mieste obvyklým o oznámi kde a kedy je možné doň

		dotknutej obci a zverejní ho na internetovej stránke MŽP SR.	nahliadnuť, robiť z neho výpisy, odpisy a kópie.
Schvaľovanie strategického dokumentu	<p>Ak obstarávateľ nezohľadní pripomienky vyplývajúce zo záverečného stanoviska je povinný svoj postup zdôvodniť a odôvodnenie zverejniť a doložiť schvaľujúcemu orgánu. Obstarávateľ doručí schválený strategický dokument v listinnom vyhotovení a na elektronickom nosiči dát, príslušnému orgánu a zároveň ho zverejní na svojej internetovej stránke alebo iným spôsobom.</p>	<p>Schvaľujúci orgán nemôže bez záverečného stanoviska dokument schváliť a musí na stanovisko prihliadať.</p> <p>Príslušný orgán zverejní schválený strategický dokument na internetovej stránke MŽP SR najneskôr do 5 dní od jeho doručenia.</p>	
Sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie	<p>Obstarávateľ je povinný zabezpečiť sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov schváleného strategického dokumentu na životné prostredie, príp. použiť na tento účel existujúci monitoring. Ak obstarávateľ zistí, že skutočné vplyvy dokumentu na životné prostredie posudzované podľa zákona sú horšie, ako sa uvádza v správe o hodnotení je povinný zabezpečiť opatrenia na ich zmiernenie a zároveň zabezpečiť zmenu, doplnenie, príp. prepracovanie strategického dokumentu.</p>		

---

3 Záverečné odporúčania pre obce

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie, či už na úrovni projektov (činností) alebo na strategickej úrovni je prípravným krokom otvárajúcim možnosť vstupu investičných zámerov alebo iných rozvojových aktivít do územia. Preto je potrebné, aby obce venovali zvýšenú pozornosť pripravovaným činnostiam alebo strategickým dokumentom už od ich prípravnej fázy. Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov definuje ako základnú úlohu obce pri výkone samosprávy ... „*starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a potreby jej obyvateľov*“. Je preto veľmi dôležité, aby si obce medzi svoje priority zaradili aj ochranu životného prostredia a zdravia jej obyvateľov, ako to vyžadujú platné právne predpisy a medzinárodné dohovory, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Pristúpenie Slovenska k Aarhuskému dohovoru si vyžaduje vytvoriť aj na miestnej a regionálnej úrovni čo najlepšie podmienky na prístup k informáciám, účasť verejnosti v rozhodovacom procese a prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia. Z pozície obce bude preto potrebné klásť väčší dôraz na zapájanie verejnosti v procesoch EIA a SEA a do ďalších súvisiacich procesoch územného plánovania a regionálneho rozvoja. Zároveň treba rozvíjať možnosti pre zapájanie čo najširšieho okruhu dotknutých subjektov do partnerskej spolupráce a rozhodovania na miestnej a regionálnej úrovni.

Každú novú činnosť, rozvojový zámer alebo strategický dokument treba zosúladiť s návrhmi a pripomienkami všetkých kľúčových zainteresovaných skupín ("*stakeholders*") pôsobiacich na území obce/regiónu. Sú to predovšetkým: podnikateľské subjekty, združenia vlastníkov lesov, členovia pozemkových spoločenstiev a poľnohospodárskych podnikov, súkromní vlastníci pozemkov, pracovníci pôsobiaci v miestnych školských zariadeniach, v zariadeniach zdravotníctva a sociálnych služieb, členovia mimovládnych organizácií a združení, členovia záujmových združení (napr. poľovné spolky a združenia, spolky rybárov, športové kluby, kultúrne organizácie a pod.), miestni odborníci a ďalšie subjekty. V prípade SEA je veľmi dôležité, aby vyššie uvedené subjekty zapájala obec už do prípravy a tvorby miestnych strategických dokumentov. Čím skôr sa do návrhov činností a strategických dokumentov zapracujú námety, názory, stanoviská a pripomienky všetkých dotknutých subjektov, tým sa zvýši ich kvalita a tiež sa skvalitnia budúce podmienky pre ich realizáciu.

Ako sa uvádza v zákone, proces EIA a SEA predstavuje postup komplexného odborného a verejného posudzovania činností a strategických zámerov. Komplexnosť by mali obce vnímať z hľadiska perspektívneho a dlhodobého rozvoja. To znamená, že vždy je potrebné uprednostňovať zábery, ktoré prinesú pre obec a región dlhodobé prínosy, pred zábermi prinášajúcimi krátkodobé ekonomické efekty. Strategický prístup si žiada zvažovať nielen miestne, ale aj širšie regionálne a nadregionálne súvislosti, vzájomne koordinovať rozvojové zábery, plány a programy, aby boli dlhodobo udržateľné a dobre využiteľné pre všetkých obyvateľov obce/mikroregiónu/regiónu a nie iba pre úzke skupiny užívateľov. Pri každom rozhodnutí je okrem toho potrebné prihliadať na ekonomické, sociálne, kultúrne a environmentálne aspekty. Obce by preto mali v čo najväčšej miere využívať a rozvíjať medziobecnú spoluprácu, hľadať spoločné a vzájomne výhodné riešenia. Perspektíva posilňovania miestneho a regionálneho rozvoja je v spájaní dobrých myšlienok, vízií, rozvojových aktivít a zámerov. Konkurovať si treba v kvalite, ale v rozvoji je potrebné kooperovať. Kooperácia je kľúčový princíp ďalšieho rozvoja a zlepšuje úspešnosť pri získavaní potrebných finančných zdrojov na realizáciu zámerov.

V tejto súvislosti je dôležité postupne zvyšovať aj kvalitu rozhodovacieho procesu na miestnej úrovni v oblasti tvorby a ochrany životného prostredia. Všetky rozvojové projekty, strategické dokumenty a stanoviská týkajúce sa životného prostredia, ktoré obec

---

pripravuje, by mali vychádzať z najnovších poznatkov v tejto oblasti. Preto je potrebné, aby obce čo najviac využívali miestne a regionálne zdroje odborníkov. Dnes už máme v rámci Slovenska špecializovanú štátnu správu v oblasti životného prostredia a verejného zdravotníctva, v každom regióne pôsobia univerzity a fakulty, ktoré sa venujú problematike životného prostredia, odborné organizácie ministerstiev (napr. Slovenská agentúra životného prostredia, Štátna ochrana prírody SR), environmentálne mimovládne a záujmové organizácie. Okrem toho má každá obec potenciál svojich miestnych odborníkov. V rámci Slovenska je ešte veľká rezerva vo vytváraní spoločných miestnych a regionálnych "rozvojových združení" a interdisciplinárnych riešiteľských tímov projektov na získavanie finančných prostriedkov z EÚ. Pritom jedným z dôležitých rozvojových stimulov Slovenska je práve rozvoj ľudských zdrojov.

---

4 Literatúra

An European Union Strategy for Sustainable Development. COM (2001/264).

Belčáková, I., Finka, M., 1996. Strategické environmentálne hodnotenie vplyvov na životné prostredie v priestorovom plánovaní na Slovensku. *In Životné prostredie*, 30, 1/1996, s. 31-33.

Dalal-Clayton, B., Sadler, B., 2004. Strategic Environmental Assessment: An International Review with a special focus on developing countries and countries in transition. London: IIED, 333 s.

Gindlová, D., Kusý, I., Petříková, D., 1999. Zhodnotenie účasti verejnosti v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie. *In Architektonické listy FA STU*, 3, 1/1999, s. 42-48.

Huba M., Hudek, V., Chrenko, M., Ira, V., Kováč, M., Kozová, M., Mederly, P., Švihlová, D., Toma, P., Viliňovič, K., 2001. Trvalo udržateľný rozvoj – výzva pre Slovensko. Bratislava: REC Slovensko, 127 s.

IAIA, IEA, 1999. Principles of Environmental Assessment Best Practice.

Kozová, M., Bedrna, Z. (eds.), 2003. Krajinnookologické metódy v regionálnom environmentálnom hodnotení. Bratislava: Univerzita Komenského, 192 s.

Kozová, M., Butkovská, K., Belčáková, I., 1996. Strategic Environmental Assessment: Current Situation, Future Trends and Experience with Teaching. *In Environmental technologies and Strategies*, s. 193-207.

Kozová, M., Drdoš, J., Pavličková, K., Úradníček, Š., Husková, V. (eds.), 1995. Posudzovanie vplyvov na životné prostredie, EIA (Environmental Impact Assessment) II. Komentár ku krokom posudzovania vplyvov činností s príkladmi odporúčaných postupov a metód. Edícia komentované zákony v životnom prostredí. Bratislava: ŠEVT, 183 s.

Luciak, M., Husková, V., 2004. Posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie – jeden z hlavných nástrojov TUR. *In Enviromagazín*, 9, 6/2004, s. 4-6.

Luciak, M., 1999. Skúsenosti s uplatňovaním zákona NR SR č. 127/1994 Z. z. na projektovej úrovni. *In Životné prostredie* 33, 4/1999, s. 186-188.

MŽP SR, SAŽP, 2003. Posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie v Slovenskej republike. Praktická príručka pre obec. Bratislava, Banská Bystrica: MŽP SR, SAŽP, 53 s.

Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja pre SR. Bratislava: MŽP SR, 2001.

Oznámenie MZV SR č. 43/2006 Z. z. o prijatí Aarhuského dohovoru.

Oznámenie MZV SR č. 162/2000 Z. z. o prijatí Dohovoru o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice.

Pavličková, K., Antalová, P., Bašovský, O., Kalivodová, E., Soták, Š., Úradníček, Š., Vrana, K., Zaliberová, M., 1996. Stanovenie kritérií pre určovanie závažných vplyvov presahujúcich štátne hranice Slovenskej republiky. Analytická štúdia. Bratislava: PEDOHYG – Centrum EIA PRiF UK, 81 s.

Pavličková, K., 2004. Posudzovanie vplyvov priemyselných a poľnohospodárskych činností na životné prostredie. Habilitačná práca. Bratislava: PRiF UK, 118 s.

Pavličková, K., 2004. Účasť verejnosti v environmentálnych rozhodovacích procesoch. Bratislava: Univerzita Komenského, 72 s.

Sadler, B. (ed.), 1996. Environmental assessment in a changing world: Evaluating practice to improve performance. Final Report, Int. Study of Envir. Assessment, CEAA, IAIA, 248 s.

Sadler, B., Verheem, V., 1996. Strategic environmental assessment. Status, challenges and future directions. Netherlands: Ministry of Housing, Spatial Planning and the Environment, 188 s.

The Sixth Environmental Action Programme of the European Community 2001 – 2010, COM (2001/31).

Thérivel R., Partidário, M., 1996. The Practice of Strategic Environmental Assessment. London: Earthscan Publications, 181 s.

<http://www.unece.org/env/eia>

Prílohy

Príloha 1: Zoznam požitých skratiek

<u>Aarhuský dohovor</u>	Dohovor EHK OSN o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, Aarhus (Dánsko), 25. 6. 1998
<u>BAT</u>	najlepšia dostupná technológia (Best Available Technique)
<u>BREF dokument</u>	dokument o BAT technológiách (Reference Document on the Best Available Techniques)
<u>ČOV</u>	čistiareň odpadových vôd
<u>Dohovor z Espoo</u>	Dohovor EHK OSN o hodnotení vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice, Espoo (Fínsko), 25. 2. 1991
<u>EHK</u>	Európska hospodárska komisia
<u>EIA</u>	posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie (Environmental Impact Assessment)
<u>ES</u>	Európske spoločenstvo
<u>EÚ</u>	Európska únia
<u>IPKZ</u>	integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania
<u>IPPC</u>	integrated pollution and prevention control
<u>ministerstvo</u>	Ministerstvo životného prostredia SR
<u>MZV SR</u>	Ministerstvo zahraničných vecí SR
<u>MŽP SR</u>	Ministerstvo životného prostredia SR
<u>NATURA 2000</u>	sústava chránených území európskeho významu, vyhlásených na ochranu biotopov, živočíchov a rastlín, ktoré sú na území členských štátov EÚ vzácne alebo ohrozené
<u>NR SR</u>	Národná rada Slovenskej republiky
<u>OSN</u>	Organizácia spojených národov
<u>Protokol o SEA</u>	Protokol o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru EHK OSN o posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice, Kyjev (Ukrajina), 21. 5. 2003
<u>SAŽP</u>	Slovenská agentúra životného prostredia
<u>SEA</u>	strategické environmentálne hodnotenie (Strategic Environmental Assessment)
<u>Smernica EIA</u>	Smernica č. 85/337/EHS o posudzovaní vplyvov niektorých verejných a súkromných projektov na životné prostredie v znení Smernice č. 97/11/ES meniacej Smernicu č. 85/337/EHS o posudzovaní vplyvov niektorých verejných a súkromných projektov na životné prostredie
<u>Smernica SEA</u>	Smernica č. 2001/42/ES zo dňa 27. 6. 2001 o posudzovaní účinkov niektorých plánov a programov na životné prostredie
<u>SR</u>	Slovenská republika
<u>zákon</u>	zákon NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov

---

Príloha 2: Príloha 2: Súvislosť posudzovania vplyvov na životné prostredie s integrovanou prevenciou a kontrolou znečisťovania životného prostredia

Realizácia integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania životného prostredia predstavuje významné prepojenie posudzovania vplyvov na životné prostredie (ktoré sa vykonáva pred povoľovaním činnosti) so samotným povoľovaním činnosti. Táto skutočnosť je dôležitá predovšetkým pri priemyselných a poľnohospodárskych činnostiach, keď mnohé činnosti podliehajú obidvom zákonom. Dá sa povedať, že všetky nové činnosti podliehajúce pod integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovanie musia byť podrobené posudzovaniu vplyvov činností na životné prostredie. Pritom tu existuje priama úmera: čím kvalitnejšie prebehlo posudzovanie vplyvov na životné prostredie a čím kvalitnejšia je dokumentácia EIA, tým kvalitnejší je priebeh integrovanej prevencie a kontroly znečistenia (ďalej „IPKZ“).

Účelom IPKZ je zabezpečiť integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovania životného prostredia pochádzajúceho z rozhodujúcich zdrojov znečisťovania, minimalizovať emisie do ovzdušia, vody a pôdy, vrátane opatrení týkajúcich sa minimalizácie tvorby odpadov a ďalšieho nakladania s nimi, s cieľom zabrániť prenášaniam znečistenia z jednej zložky životného prostredia do druhej. Ak si uvedomíme účel posudzovania vplyvov, znovu tu nachádzame vysokú podobnosť medzi týmito dvomi preventívnymi nástrojmi ochrany životného prostredia. V zásade by sme ich postavenie pri navrhovaní nových činností mohli vyjadriť nasledovne:

EIA: všeobecný informačný environmentálny nástroj

IPKZ: technické kritériá pre rozhodnutie o činnosti

Z toho vyplýva, že EIA môžeme chápať skôr ako koncepčný nástroj a IPKZ ako technický nástroj.

Problematicku IPKZ ako prvá riešila Smernica č. 96/61/ES o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia (IPPC – Integrated Pollution Prevention and Control). Predstavuje nový prístup k ochrane životného prostredia. Jej účelom je dosiahnuť vysokú úroveň ochrany životného prostredia ako celku, t.j. neposudzovať oddelene vplyv činností na jednotlivé zložky životného prostredia, ale nájsť optimálne riešenie možných vplyvov činností na kvalitu životného prostredia a ľudské zdravie.

V Slovenskej republike je vyššie uvedená smernica transponovaná do legislatívy zákonom NR SR č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej „zákon IPKZ“) a zákonom č. 535/2005 Z.z. , ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

K zákonu IPKZ bola vydaná Vyhláška MŽP SR č. 391/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 245/2003 Z. z. o IPKZ. Vyhláška nadobudla účinnosť 1. 10. 2003. Upravuje spôsob a formu získania osvedčenia o odbornej spôsobilosti na poskytovanie odborného poradenstva v oblasti IPKZ a vymedzuje údaje, ktoré sú prevádzkovatelia prevádzok spadajúcich pod režim IPKZ povinní zisťovať a oznamovať do registra emisií znečisťujúcich látok (integrovaný register informačného systému).

V legislatíve o IPKZ je zakotvená povinnosť prevádzkovateľov voliť pri výstavbe nových zdrojov alebo pri ich rekonštrukcii a modernizácii najlepšie dostupné technológie. A táto povinnosť sa zaviedla aj do nového zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, keď v Správe o hodnotení sa zavádza nový bod „BAT technológie“. Ako vidno, súvislosť medzi IPKZ a EIA sa ešte zvýši. Najlepšia dostupná technika (BAT – Best Available

---

Technique) zahŕňa tri slová (Smernica č. 96/61/ES):

- § pod pojmom „najlepšia“ sa rozumie najefektívnejšia technika z hľadiska dosiahnutia vysokej úrovne ochrany životného prostredia ako celku
- § pod pojmom „dostupná“ sa rozumie technika, ktorá bola vyvinutá v merítku, ktoré umožňuje jej realizáciu v príslušnom priemyselnom odvetví za ekonomicky a technicky prijateľných podmienok so zreteľom na náklady a prednosti, či už táto technika je alebo nie je v členskom štáte používaná, či vyrábaná, pokiaľ je prevádzkovateľovi dostupná
- § pod pojmom „technika“ sa rozumie jednak používaná technológia, ako aj spôsob, akým je zariadenie navrhované, vybudované, prevádzkované a vyradené z činnosti.

Podľa zákona IPKZ za najlepšiu dostupnú techniku sa považuje najefektívnejší a najpokročilejší stav rozvoja činnosti a spôsob ich prevádzkovania, ktorý preukazuje praktickú vhodnosť určitej techniky, najmä z hľadiska určovania emisných limitov, sledujúcich predchádzanie vzniku emisií v prevádzke, a ak to nie je možné, aspoň celkové zníženie emisií a ich nepriaznivého vplyvu na životné prostredie. Základné hľadiská pri určovaní najlepších dostupných techník sú uvedené v prílohe č. 3 zákona IPKZ.

V každom odvetví sú určité technológie považované za BAT a iné nie. Aby bolo jednoduchšie sa orientovať v technológiách a technikách, pripravujú sa rôzne materiály, v ktorých sú uverejnené jednotlivé BAT. Ako referenčné materiály pre BAT slúžia tzv. BREF dokumenty (Reference Document on Best Available Techniques). BREF sú pripravované pre jednotlivé priemyselné činnosti (vertikálne BREF) alebo pre činnosti, ktoré sú spoločné pre viaceré priemyselné odvetvia, ako monitorovacie alebo chladiace systémy (horizontálne alebo medzisektorové BREF). Pomocou nich je možné posúdiť, či technológia zariadenia je porovnateľná s BAT. Tieto dokumenty je možné nájsť v plnom znení na internetovej stránke Európskej kancelárie IPPC (<http://aeippcb.jrc.es>), ako aj na stránke MŽP (www.lifeenv.gov.sk/ipkz). Požiadavky na BAT treba rozlišovať aj podľa územia, kde sa má realizovať.